

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

**Tashqi siyosat va xalqaro iqtisodiy
munosabatlar instituti direktori**

G‘.T.Arifjonov

(2026-yil “ ”)

**BARQAROR INVESTITSIYA
FANINING O‘QUV DASTURI**
(kunduzgi ta’lim shakli)

Bilim sohasi:	400000	- Biznes, boshqaruv va huquq
Ta’lim sohasi:	410000	- Biznes va boshqaruv
Mutaxassislik:	70410108	- Mintaqaviy iqtisodiyot

Toshkent – 2026

Mazkur o'quv dasturi Tashqi siyosat va xalqaro iqtisodiy munosabatlar instituti Kengashining 2026-yil 26.06.17-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur o'quv dasturi Toshkent davlat sharqshunoslik universitetining "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi tomonidan taqdim etilgan (kafedraning 2026-yil 25.06.24-sonli yig'ilish bayoni).

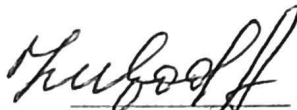
Tuzuvchi:

N.Maxmasobirova – PhD, Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti "Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi katta o'qituvchisi.

Taqrizchi:

A.Qodirjonov – Phd, Kimyo xalqaro universiteti Namangan filiali O'quv ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari.

"Iqtisodiyot va menejment" kafedrasi mudiri:
2026-yil "___" _____

(imzo) Z.Kadirova

TDSHU ARM direktori:
2026-yil "___" _____

(imzo) M.M.Yuldasheva

Fanga mas'ul o'qituvchi:
2026-yil "___" _____

(imzo) N.Maxmasobirova

1.	Fan ma'lumotlari					
Fan/modul kodi BI2204	O'quv yili 2026-2027	Semestr 2			ECTS -Kreditlar 4	
Fan/modul turi Tanlov	Ta'lim tili O'zbek	O'quv rejadagi tartib raqami 70410108-2.02			Haftadagi dars soatlari 4	
Fanning nomi Barqaror investitsiya	Jami yuklama (soat)	Auditoriya mashg'ulotlari jami – 48 soat, shundan:			Mustaqil ta'lim (soat)	Kurs ishi
		Ma'ruza	Amaliy	Lab-ya		
	120	24	24	–	72	–

2.	Fanning mazmuni
Fanning maqsadi – magistrantlarga barqaror investitsiyalarning nazariy va amaliy asoslarini, ESG (Environmental, Social, Governance) tamoyillari asosida barqaror investitsiyalarning mazmun-mohiyati, turlari va instrumentlarini chuqur o'rgatish hamda investitsion qarorlarni shakllantirishning zamonaviy yondashuvlari haqida tizimli bilimlar berishdan iborat. Fanning vazifalari – mintaqaviy va global kontekstda barqaror investitsiya yondashuvlarini tahlil qilish va amaliy qo'llash, O'zbekiston, Sharqiy va Janubi-Sharqiy Osiyo va Yaqin va O'rta Sharq mamlakatlari misolida ESG siyosatlari, reguliator roli, korporativ amaliyotlar va etik muammolarni tahlil qilish ko'nikmalarini shakllantirish.	

3.	Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar
1.	Investitsion tahlil
2.	Moliya
3.	Jahon iqtisodiyoti va xalqaro iqtisodiy munosabatlar

Xorij tajribasiga muvofiqligi:	
Mazkur fan dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, innovatsiyalar vazirligining 2024-yil 29-mart "Oliy ta'limning me'yoriy-uslubiy hujjatlarini ishlab chiqish jarayonini takomillashtirish to'g'risida"gi 87-sonli buyrug'iga muvofiq xalqaro tan olingan reytinglarda birinchi 50 talik ro'yxatga kiruvchi Edinburg universiteti (The University of Edinburgh (QS World University Rankings 2026= 35 o'rin)) xorijiy tajribasini inobatga olgan holda takomillashtirildi. https://www.drps.ed.ac.uk/20-21/dpt/excmse11499.htm	

4.	Ta'lim natijalari (TN)
Kasbiy kompetensiyalar:	
TN1	Barqaror investitsiya va ESG tamoyillarining nazariy-metodologik asoslarini tahlil qilish hamda ularning global va mintaqaviy moliyaviy tizimlardagi o'rini tadqiq etish;
TN2	ESG omillarining investitsion qarorlar qabul qilish jarayoniga integratsiya qilinishi, ularning investitsiyalarning rentabelligi hamda risklariga ta'sirini tahlil qila olish;
TN3	Barqaror investitsiya instrumentlarini (green bonds, sustainability-linked loans va ijtimoiy obligatsiyalar) taqqoslash va funksional xususiyatlarini tizimli tadqiq etishni bilish;
TN4	Xalqaro ESG standartlari va regulatsiya mexanizmlarini o'rganish, ularni qo'llash amaliyotini taqqoslash va samaradorligini baholash;
TN5	Barqaror investitsiyalar jarayonida ishtirok etuvchi asosiy subyektlar o'rtasidagi o'zaro aloqalarni tizimli tadqiq etish va ta'sir mexanizmlarini baholay olish;
Ko'nikmalar:	
TN6	ESG tamoyillari asosida investitsion portfel tuzish, bu portfelni moliyaviy va ijtimoiy samaradorlik, barqarorlik ko'rsatkichlari nuqtayi nazaridan tahlil qilish va asosli xulosa chiqarish ko'nikmasiga ega bo'lish;
TN7	Turli mintaqalarda barqaror investitsiya siyosatlari va amaliyotlarini solishtirish, ularning afzallik va kamchiliklarini aniqlash, tavsiyalar ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lish;
TN8	Real investitsiya loyihalarini ESG indikatorlari asosida baholay olish, ularning iqlim xavfi, ijtimoiy ta'siri va boshqaruv sifatini mustaqil tahlil qilishni amaliy jihatdan qo'llay olish;
TN9	ESG va barqaror investitsiya jarayonlarida yuzaga keladigan etik muammolar, korruptsiya xavfi va shaffoflik yetishmovchiligi kabi masalalarni aniqlash va baholash bo'yicha tanqidiy fikrlashga ega bo'lish;
TN10	O'zbekistonda barqaror investitsiyalarning rivojlanishinin muammo va istiqbollarni tahlil qilish va amaliy taklif va tavsiyalar ishlab chiqish ko'nikmasiga ega bo'lish.

5.	Fan mazmuni va mashg'ulotlar shakli:	Soat
Ma'ruza (M)		24
M1	Barqaror investitsiyaga kirish: fanning maqsadi, predmeti va vazifalari. Barqaror investitsiya fanining predmeti, obyekti va	2

	strategik vazifalari. Barqaror investitsiyalar: tushunchasi va mohiyati. Barqaror investitsiya fanining multidissiplinar integratsiyasi [1, 2]	
M2	Barqaror investitsiyada ESG – Tabiat, Jamiyat va Boshqaruv omillari. ESG konsepsiyasining evolutsiyasi va barqaror moliyalashtirishdagi konseptual o'rni. ESG tizimining strukturaviy tahrili va baholash mezonlari. ESG yondashuvining iqtisodiy samaradorligi, global tendensiyalari va tizimli cheklovlari [1,2,3]	2
M3	Barqaror investitsiyaning turlari va instrumentlari. Barqaror investitsiyalarning tasnifi va asosiy turlari. Barqaror investitsiya instrumentlari va ularning xususiyatlari. ESG integratsiyasiga asoslangan investitsiya strategiyalari [1,2]	2
M4	Barqaror investitsiyaning moliyaviy natijalari: xavf va imkoniyatlar. Barqaror investitsiyalar turlarining evolyutsiyasi va strategik tasnifi. Moliyaviy natijalar va uzoq muddatli rentabellik tahlili. Nomoliyaviy xavf omillari, ularni boshqarish usullari va kapital qiymati integratsiyasi [1,2]	2
M5	Barqaror investitsiya strategiyalari, portfel tuzish va regulatsiya. Barqaror investitsiya strategiyalarining tipologik tasnifi va amaliy mexanizmlari. Barqaror investitsion portfelni shakllantirishning ko'p bosqichli algoritmi. Tizimli nomoliyaviy xavflarni portfel menejmentida boshqarish: iqlimiy, o'tish va reputatsiya risklari [1,2]	2
M6	Korporatsiyalar va ularning ijtimoiy mas'uliyati. Korporativ ijtimoiy mas'uliyat (CSR) tushunchasining evolyutsiyasi va nazariy modellari. CSR va ESG o'rtasidagi o'zaro aloqadorlik hamda fundamental farqlar. Ijtimoiy mas'uliyatning kompaniya qiymati va investitsion jozibadorlikka ta'sir mexanizmlari [1,2]	2
M7	Barqaror investitsiyada investorlar roli – banklar, fondlar, institutlar. Barqaror investitsiya tizimida investorlarning strategik o'rni va funksional vazifalari. Tijorat va rivojlanish banklarining barqaror moliya bozorini shakllantirishdagi transformatsion roli. Investitsiya fondlari va aktivlarni boshqaruvchi kompaniyalarning ESG amaliyoti [1,2]	2
M8	NNT va jamiyatning barqaror investitsiyalarga ta'siri. NNT (nodavlat notijorat tashkilotlari) tushunchasi va ularning zamonaviy iqtisodiyotdagi institutsional o'rni. Barqaror investitsiya tizimida jamiyat va fuqarolik institutlarining o'rni hamda ta'sir shakllari. NNTlarning barqaror investitsiya siyosatini shakllantirishdagi funksional mexanizmlari. [1,2]	2

M9	ESG etikasi, shaffoflik va korrupsiya. ESG etikasi: korporativ boshqaruv modelida axloqiy me'yorlar va mas'uliyatli biznes tamoyillari. Shaffoflik va hisobdorlikning investitsiya jarayonidagi ahamiyati hamda axborot asimmetriyasi muammosi. Korrupsiya va uning investitsiya muhitiga salbiy ta'siri: iqtisodiy risklar tahlili. [1,2]	2
M10	Sharqiy va Janubi-sharqiy Osiyo mamlakatlarida barqaror investitsiyalar. Barqaror investitsiyalarning mintaqa iqtisodiyotidagi tizimli ahamiyati. Sharqiy Osiyo mamlakatlarida barqaror investitsiyalar tajribasi va dekarbonizatsiya strategiyalari. Janubi-Sharqiy Osiyo (ASEAN) mamlakatlarida barqaror investitsiyalar arxitekturasini [1,3]	2
M11	Yaqin va O'rta sharq mamlakatlari iqtisodiy rivojida barqaror investitsiyalarning ahamiyati. Barqaror investitsiyalarning Yaqin va O'rta Sharq mintaqasi mamlakatlarini transformatsiya qilishdagi konseptual roli. Fors ko'rfazi mamlakatlarida barqaror investitsiyalar: strategiya va mega loyihalar. Barqaror investitsiyalar bo'yicha O'rta Sharq mamlakatlari tajribasi: Turkiya [1,3]	2
M12	O'zbekistonda barqaror investitsiyalar hajmini oshirishning muammo va istiqbollari. O'zbekistonda barqaror investitsiyalarni rivojlantirishning obyektiv zarurati, muammolari va ekologik-iqtisodiy drayverlari. O'zbekistonda barqaror investitsiyalarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha davlat siyosati. O'zbekiston iqtisodiyotiga barqaror investitsiyalarni jalb qilishning strategik istiqbollari [1,3]	2
Amaliy mashg'ulot (A)		24
A1	An'anaviy va barqaror investitsiyalar: konseptual farqlar va qiyosiy tahlil	2
A2	ESG mezonlarini baholash amaliyoti va xalqaro reyting agentliklari metodologiyasi	2
A3	"Yashil" (Green) va "Ijtimoiy" (Social) obligatsiyalar bozorining ishlash mexanizmlari hamda ularning amaliyotga joriy etilishi	2
A4	Barqaror investitsiyalarni moliyalashtirishdagi xatarlar va "Greenwashing" (yashil niqob) muammosini aniqlash	2
A5	ESG mezonlari asosida investitsiya portfelini shakllantirish, daromadlilik va xavfni maqbullashtirish	2
A6	Korporativ ijtimoiy mas'uliyat standartlari: yirik korporatsiyalar amaliyoti va global tendensiyalar tahlili	2
A7	Xalqaro moliya institutlarining barqaror loyihalarni moliyalashtirishdagi ekologik va ijtimoiy talablari tahlili	2

A8	Nodavlat notijorat tashkilotlari (NNT) va jamoatchilikning global investitsion qarorlarga ta'sirini baholash	2
A9	Barqaror investitsiyalar sohasida shaffoflikni ta'minlash, axloqiy standartlar va korrupsiyaga qarshi kurashish mexanizmlari	2
A10	Sharqiy va Janubi-sharqiy Osiyo mamlakatlarida barqaror investitsiyalarni davlat tomonidan rag'batlantirish modellarining qiyosiy tahlili	2
A11	Yaqin va O'rta Sharq mamlakatlarida iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish va yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyalari	2
A12	O'zbekiston iqtisodiyotida barqaror investitsiyalar oqimini ko'paytirish: muammolar tahlili va amaliy yechimlar	2

6.	Mustaqil ta'lim topshiriqlari*	72
1	O'zbekiston agrosanoat majmuida yashil moliyalashtirish imkoniyatlari va klaster modellari yuzasidan esse yozish	12
2	Yashil obligatsiyalar (Green bonds) daromadliligi va xavf-xatarlarining ekonometrik tahlili bo'yicha meta analiz qilish	12
3	Ijtimoiy (S - Social) omillarning xalqaro mehnat bozori va migratsiyaga ta'siri bo'yicha so'rovnoma o'tkazish	12
4	Jahon iqtisodiyotida ESG aktivlarining o'sish prognozlarini: Global moliyaviy trendlarni tahlil etish	12
5	Barqaror investitsiyalarni baholashda korporativ madaniyat, biznes etikasi va shaffoflik bo'yicha yo'riqnoma yaratish	12
6	Iqtisodiy o'sish va uglerod neytralligi o'rtasidagi muvozanat: mintaqalar tajribasini qiyosiy tahlil etish	12
*Izoh: Fan (modul) yuzasidan talabalar bajaradigan mustaqil ish topshiriqlari variativ tavsifga ega bo'lishi lozim. Mustaqil ish topshiriqlarining 1/3 qismi kichik guruhlarda hamkorlikda ishlash (kooperativlik)ga mo'ljallangan bo'lishi kerak.		

7.	Ta'lim texnologiyalari va metodlari
> ma'ruzalar va multimedia taqdimotlar; > case-study (misollar asosida o'rganish) usuli; > tadqiqotlarga asoslangan ta'lim; > kichik guruhlarda hamkorlik (kooperativ) loyihalari; > blits-so'rov va munozara usullari; > "flipped classroom" metodi; > "peer review" metodi;	

- > loyiha asosida o'qitish.

8. Talabalar tomonidan kreditlarni olish uchun talablar

Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish; amaliy mashg'ulotlarda belgilangan vazifalarni to'liq va sifatli tayyorlash; mustaqil ta'lim topshiriqlarini o'z vaqtida bajarish; yakuniy nazorat bo'yicha yozma ish yoki loyiha taqdimotini muvaffaqiyatli topshirish.

9. Talabalar bilimini baholash mezonlari

a) 5 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- > fanning mohiyati, nazariy va amaliy asoslarini chuqur hamda to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- > olingan bilimlarni amaliyotda erkin qo'llay olsa, mustaqil, ijodiy va tanqidiy fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- > barcha amaliy va mustaqil ta'lim topshiriqlarini, oraliq va yakuniy nazorat ishlarini belgilangan muddatlarda (o'z vaqtida) to'liq va yuqori sifatda topshirgan bo'lsa;
- > real muammoli holatlar bo'yicha tahlil yurita olsa va asosli yechimlar taklif qila olsa;
- > tizimli yondashuvga ega bo'lsa va topshiriqlarni bajarishda akademik halollik tamoyillariga qat'iy amal qilsa.

b) 4 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- > fanning mohiyati va mazmunini tushungan, ilmiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- > fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri va tushunarli javob bera olsa;
- > mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan, amaliy ko'nikmalarni o'zlashtirishga harakat qilgan bo'lsa;
- > o'quv dasturi doirasidagi amaliy va mustaqil topshiriqlarni asosan o'z vaqtida va sifatli bajargan bo'lsa;
- > olingan bilimlarni amaliyotda qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lsa va dars jarayonlarida faol ishtirok etsa.

d) 3 baho olish uchun talabning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- > fan haqida faqat umumiy yoki yuzaki tushunchaga ega bo'lsa;

- > mavzularni yoritishda va o'z fikrini bayon qilishda ayrim xato yoki chalkashliklarga yo'l qo'ysa;
- > mustaqil va amaliy topshiriqlarni asosan bajargan bo'lsa-da, lekin muddati kechiktirilgan yoki sifati talab darajasida bo'lmasa;
- > fan bo'yicha berilgan savollarga qisman yoki mujmal javob qaytarsa.

e) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- > fan bo'yicha zaruriy bilimlarni o'zlashtirmagan va umuman tasavvurga ega bo'lmasa;
- > dars mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rmagan bo'lsa;
- > amaliy va mustaqil ta'lim topshiriqlarini umuman bajarmagan yoki umuman o'z vaqtida topshirmagan bo'lsa;
- > topshiriqlarni bajarishda ko'chirmakashlikka (plagiatga) yo'l qo'yganligi aniqlansa;
- > fanga doir berilgan savollarga umuman javob bera olmasa.

10.	Foydalanilgan adabiyotlar
Asosiy adabiyotlar	
1.	N.Maxmasobirova. Barqaror investitsiya. O'quv qo'llanma. –T., 2026. – 210 b.
2.	Roncalli T. Handbook of Sustainable Finance. MPRA Paper No. 123868. – University Library of Munich (MPRA), 2024. – 1246 p.
3.	A.V.Vaxabov, Sh.X.Xajibakiyev. Yashil iqtisodiyot: Darslik. 2-nashr, qayta ishlangan va to'ldirilgan./i.f.d., prof. A.V.Vaxabovning umumiy tahriri ostida. -Toshkent: "ZEBO PRINT", 2021. – 264 b.
Qo'shimcha adabiyotlar	
4.	Swiss Sustainable Finance, CFA Institute Research Foundation. Handbook on Sustainable Investments: Background Information and Practical Examples for Institutional Asset Owners. – Zurich: Swiss Sustainable Finance, 2017. – 200 p.
5.	Xashimova S.N. Yashil iqtisodiyot. Darslik. -T.: "Ma'rifat", 2024. 224 bet.
6.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2030-yilgacha O'zbekiston Respublikasining "yashil" iqtisodiyotga o'tishiga qaratilgan islohotlar samaradorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida" 2022-yil 2-dekabrdagi PQ-436-son qarori
7.	Pomorski, L. The Puzzle of Sustainable Investment: What Smart Investors Should Know. – Wiley, 2024.

Scopus maqolalari	
8.	Edmans A., Kacperczyk M. Sustainable Finance // Review of Finance. – 2022. – Vol. 26, № 6. – P. 1309–1313. – DOI: 10.1093/rof/rfac069. https://academic.oup.com/rof/article/26/6/1309/6780005
9.	Beisenbina M., Fabregat-Aibar L., Barberà-Mariné M.G., Sorrosal Forradellas M.T. The burgeoning field of sustainable investment: Past, present and future // Sustainable Development. – 2023. – Vol. 31, № 2. – P. 649–667. – DOI: 10.1002/sd.2422 https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1002/sd.2422
10.	Fu C., Lu L., Pirabi M. Advancing green finance: a review of sustainable development // Digital Economy and Sustainable Development. – 2023. – Vol. 1. – Article 20. – DOI: 10.1007/s44265-023-00020-3 https://link.springer.com/article/10.1007/s44265-023-00020-3
Axborot manbalari	
11.	https://www.unpri.org/ (BMT Mas’uliyatli investitsiyalar tamoyillari (PRI) tashkilotining rasmiy veb-sayti)
12.	https://www.climatebonds.net/ (Klimat obligatsiyalari tashabbusi (Climate Bonds Initiative) rasmiy veb-sayti)
13.	https://www.gsi-alliance.org/ (Global barqaror investitsiyalar alyansining (GSIA) rasmiy veb-sayti)
14.	https://www.msci.com/our-solutions/esg-investing (MSCI ESG tahliliy platformasining rasmiy veb-sayti)
15.	https://www.ifc.org/en/insights-reports (Xalqaro moliya korporatsiyasi (IFC) tahliliy hisobotlar portali)
16.	https://www.cfainstitute.org/en/research/esg-investing (CFA instituti ESG resurslari rasmiy veb-sayti)